

VATTENSTÄNK

Nr 4 (124) • 15 december 2008 • årgång 25

Information från Jordbruksverkets Vattenenhet

VATTENSTÄNK med posten ersätts av VATTENSTÄNK till datorn

Den tryckta tidningen Vattenstänk avvecklas och ersätts med ett mejlat nyhetsbrev 2009. Detta är därför det sista tryckta numret av tidningen Vattenstänk.

Tidningen har under det senaste året tryckts i drygt 1 100 ex och har levererats till bl.a. kommuner, länsstyrelser, statliga myndigheter, konsultbolag, Jordbruksutskottet, organisationer och företag inom jordbrukets föreningsrörelse, hushållningssällskap, naturbruksgymnasier, dräneringsföretag, massmedia och enskilda. Vi känner att vi har fått ett gott mottagande från läsarkretsen. En särskild beskrivning om tidningens tillblivelse och utveckling under drygt 25 år följer på sidan 4 i en egen artikel.

Motiven till att nu avveckla tidningen är flera:

- Tryckt information kan i dag betraktas som omodern och innebär att naturresurser överutnyttjas. Ett nyhetsbrev kan läsas, sparas ner digitalt och vid behov skrivas ut.
- Utöver att sättet att förmedla information är i linje med dagens miljötankande blir kostnaden lägre för att ta fram och distribuera ett nyhetsbrev jämfört med en tryckt tidning. Jordbruksverket avvecklade i höstas det egna tryckeriet och får nu köpa externa tjänster för tryckning av t.ex. Vattenstänk.
- Jordbruksverkets webbplats från 1997 är nu under stor omarbetning. Även tidningar som tryckts under drygt 25 år kan behöva förnyas.

Det är vår avsikt att innehållet i nyhetsbrevet Vattenstänk ska utgöra framförallt aktuell och framåttänkande information inom vattenenhetens två specialistkompetenser, nämligen hydroteknik och juridik (vattenrätt). En läsare av nyhetsbrevet kommer därför förhoppningsvis delvis att känna igen sig från den tryckta tidningen. Men beskrivningarna av grundvattensituationen i små och stora vattenmagasin upphör. Denna information kan läsaren fortsättningsvis i stället hämtas på SGU:s webbplats (www.sgu.se).

Det är vår avsikt att årligen producera fyra nummer av nyhetsbrevet Vattenstänk. Det första numret planeras komma ut under sista halvan av mars 2009.

Välkommen att prenumerera!

För att erhålla nyhetsbrevet Vattenstänk e-postar du din mejladress till [<vatten@sjv.se>](mailto:vatten@sjv.se).

Då kommer du att få nyhetsbrevet kostnadsfritt direkt till din dator.

Ett annat alternativ är att i stället gå in på Jordbruksverkets webbplats via den långa direktlänken

[<www.sjv.se/amnesomraden/vaxtmiljovatten/vattenverksamhet/vattenstank>](http://www.sjv.se/amnesomraden/vaxtmiljovatten/vattenverksamhet/vattenstank).

Där kan du hämta det senaste nyhetsbrevet i pdf-format och liksom hittills också läsa eller skriva ut äldre årgångar av tidningen.

Mats Käll

Behörighetskurs för att bli markavvattningsakkunnig

Det har kommit några förfrågningar om det snart kan bli aktuellt med en behörighetskurs. Vi avser, om tillräckligt intresse finns, att hålla en kurs under hösten 2009. Det senaste kurs-tillfället var under 2006. Genomgången kurs med godkänt resultat är ett huvudkrav för att erhålla behörighet som markavvattningsakkunnig.

Kompetenskraven framgår av Jordbruksverkets författning SJVFS 1998:128. För dessa kompetenskrav finns dock en ventil i 4 §. Du hittar bestämmelserna på verkets webbplats <www.sjv.se> under Författningar och 1998.

Kursen genomförs i internatform i Jönköpings-trakten under två arbetsveckor. Det finns ännu ingen detaljerad tidplan men du kan räkna med att den första veckan hålls i oktober och den andra i november:

- **Den första veckan** har en teknisk inriktning med grundläggande hydraulik och hydrologi, rörströmning och kanalströmning, geoteknik och erosion samt dimensionering av ledningar, diken, vallar, pumpar och in- och utloppskonstruktioner.

- **Den andra veckan** behandlar vatten- och miljölagstiftningen samt handläggningen av markavvattningsärenden vid ansökan och omprövning. Särskild tonvikt läggs förstås på sådana frågeställningar den markavvattningsakkunnige senare kan få hantera. Tentamen hålls på innehållet i varje kursvecka.

Det brukar finnas intresse att gå hela eller delar av kursen utan att tentera eller i övrigt sträva efter behörigheten. Detta kommer att vara fullt möjligt även denna gång. Oavsett vilket, är du välkommen att anmäla ditt intresse för kursen, gärna på nytt även om du redan har kontaktat oss i frågan.

Senast i premiärnumret av nyhetsbrevet Vattenstänk i mars 2009 återkommer vi med information om vilka veckor det blir, var vi har internatet och hur mycket internatet och kursen kommer att kosta. Du kan dock preliminärt utgå ifrån att kursavgiften (oräknat internat- och resekostnader m.m.) kommer att uppgå till i storleksordningen 10 000–15 000 kr per vecka eller ca 3 000–4 000 kr per dag för enstaka dagar.

Du är välkommen med en icke bindande intresseanmälan till Lena Öhman, <lena.ohman@sjv.se>.

Mats Käll

SJV-Vattenstänk är Jordbruksverkets information till länsstyrelser, kommuner och andra vattenintressenter. Upplaga 1 102 ex.

Jordbruksverket
Vattenenheten
551 82 Jönköping

Ansvarig utgivare:
Urban Wigert

Redaktion: Mats Käll,
Göran Molin, Lena Öhman

Telefon 036–15 50 00
Telefax 036–71 05 17
www.sjv.se

Tekniska anläggningarna i odlingslandskapet föreslås kartläggas

I slutbetänkande av klimat och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) redovisas bl.a. en kartläggning av det svenska samhällets sårbarhet för globala klimatförändringar och de regionala och lokala konsekvenserna av förändringarna. För jordbruket finns flera förslag redovisade till ändrade arbetssätt eller utredningar. Jordbruksdepartementet har bitt Jordbruksverket att presentera ett förslag om hur man kan kartlägga behoven av framtida bevattning och markavvattning samt bedöma befintliga dräneringssystem och invallningars status och behov av åtgärder.

När det gäller jordbruket redovisar utredningen flera förslag till ändrade arbetssätt eller utredningar. Ett av dem är att Jordbruksverket ”bör få i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter och organisationer göra en kartläggning av behoven av framtida bevattning och markavvattning samt befintliga dräneringssystem och invallningars status och behov av åtgärder. Kartläggningen bör åtföljas av förslag till åtgärder inklusive bedömning av kostnader och behov av eventuella stödsystem”. Jordbruksdepartementet har nu bitt Jordbruksverket att redovisa ett programförslag på hur detta uppdrag bör utformas.

Många tekniska anläggningar håller inte längre måttet

Bakgrunden är att de tekniska anläggningarna för hantering av vatten i odlingslandskapet – markavvattningar, dräneringar och invallningar – i många fall är underdimensionerade eller olämpligt utformade i förhållande den samhällsutveckling som redan sker och till förväntade klimatförändringar, något som t.ex. kan leda till översvämningar och sämre skördar.

Här kommer också frågor om bevattning in. I framtiden kan det därför behövas ökade grund- och ytvattenuttag liksom ökade möjligheter att lagra vattenvolymer från nederbördsrikare delar av året för att nyttjas under allt torrare somrar.

Mot bakgrund av de prognosticerade klimatförändringarna bedömer Jordbruksverket att det svenska jordbruket sannolikt står inför behov av stora investeringar eller andra åtgärder för att förbli konkurrenskraftigt och hållbart. Om situationen för de befintliga tekniska anläggningarna inte kartläggs under de närmaste åren och preventiva åtgärder inte vidtas, kan det leda till att mer akuta insatser så småningom behövs, något som i så fall riskerar att ske mindre väl genomtänkt ur såväl teknisk, ekonomisk som juridisk synpunkt.

Kartläggningen med förstudie och pilotundersökning

Enligt klimat- och sårbarhetsutredningens förslag bör Jordbruksverket få detta uppdraget i samråd med berörda myndigheter och organisationer. Arbetet bör inledas med en förstudie och en pilotundersökning, innan ett mer omfattande projekt startas.

Tanken är att erfarenheterna från pilotundersökningen kan användas som underlag för ett riksomfattande projekt med mycket fler anläggningar. Erfarenheter från pilotundersökningen kan därför eventuellt leda till en ändrad arbetsgång i projektet.

Vattenråd, vattenförbund och länsstyrelser m.fl. håller nu på att inventera t.ex. dikningsföretag i olika omfattning och med varierande ändamål runt om i landet. Förslagsvis kan man i dessa inventeringar hämta material och sortera ut anläggningar som är lämpliga för pilotundersökningen. Underlag kan också hämtas från det klimatinformationsprojekt som vattenenheten håller på med.

Pilotundersökningen föreslås omfatta ca 10 objekt av vardera typen markavvattning, dränering, invallning och bevattningsanläggning. I objekten bör man ha valt olika tekniska system samtidigt som de bör ligga i olika odlingsregioner. I pilotundersökningen bör både legaliserade och icke legaliserade objekt ingå.

Projektet förutsätter särskild finansiering, men det har Jordbruksverket ännu inte fått besked om.

Mats Käll

Vattenstänk under 25 år: Från intern information till extern marknadsföring

Den 20 mars 1984 skickade chefen på dåvarande Lantbruksstyrelsens enhet för vattenhushållningsfrågor ut nr 1 av Vattenstänk. Behovet av personalinformation till ”vattenpersonalen” i landet var stort. Under 25 år har Vattenstänk regelbundet kommit ut med vattenenhetens information, och nr 124 blir den sista papperstidningen av Vattenstänk.

Varför startades Vattenstänk? Frågan går till Bertil Norén, som i dag är miljöråd vid miljödomstolen i Växjö.

– Lantbruksstyrelsen hade personal på de dåvarande lantbruksnämnderna i alla län. De var runt 130 ”vattenhushållare” på 24 lantbruksnämnder. Men de visste inte i Östersund vad kollegerna gjorde i Malmö, fast det visste vi centralt på styrelsen i Jönköping. Så vi startade Vattenstänk för att informera vår personal om vattenhushållningsverksamheten i landet. Bladet fick namnet ”Vattenstänk” därför att det skulle ge ett stänk av verksamheten utan anspråk på att vara en heltäckande informationskanal.

Vattenstänk började som interninformation

Lantbruksstyrelsen hade liknande interna informationsblad till sin personal inom de flesta ämnesområdena, t.ex. husdjur, växtodling, ekonomi och byggteknik. Flera av bladen lades ner, när Lantbruksstyrelsen 1991 lades ner och Jordbruksverket övertog verksamheten på lantbrukets område. Av den flora på ett 15-tal större och mindre tidskrifter, som Jordbruksverket tidigare gav ut, återstod efter några år in på 2000-talet nu bara en aktiv och regelbundet utkommande tidskrift: Vattenstänk för vattenverksamheten.

Breddning och marknadsföring med Vattenstänk

I början av 1990-talet inleddes en brytningstid för det svenska jordbruket. Jordbruket skulle ”avregleras och omställas” till att producera det som marknaden efterfrågade. Det nybildade Jordbruksverket skulle inte längre arbeta med den produktionsinriktade näringsverksamheten på lantbrukets område. Vattenenheten blev en resultatenhet, som skulle bära sina egna kostnader genom uppdragsverksamhet. När Sverige sedan gick med i EU 1995, ändrades spelreglerna igen för jordbruket med ett tilltagande regelverk för produktionen. När vattenenheten fick en bredare marknad för konsultverksamheten, ökade enhetens behov av att informera om uppdrag i flera av samhällets vatten-, naturvårds- och miljöfrågor.

Vattenstänk började därför från slutet på 1990-talet att informera mera om vattenenhetens uppdrag. Dessa handlade inte bara om tekniska, juridiska och ekonomiska förslag åt enskilda, samfälligheter och företag för att hantera vattnet i odlingslandskapet. Arbetet med miljöbalken före, under och efter dess införande 1999 var och har hela tiden varit omfattande. Många uppdrag gällde också samhällets infrastruktur. Enheten arbetade även med stor miljöhänsyn i projekteringsarbetet. Domstolar begärde dessutom yttranden över vattenrättsliga förhållanden, innan de avkunnade domar. Enheten besvarade dessutom remisser inom vattenrättens komplicerade område.

I och med Vattenstänks övergång från papperstidning till digitalt nyhetsbrev har Jordbruksverkets alla papperstidningar upphört.

Göran Molin

64 åtgärder i jordbruket för en god vattenstatus

Vattenmyndigheterna gav Jordbruksverket i uppdrag att ta fram en åtgärds katalog med förslag som kan ge inspiration till konkreta åtgärder för en god vattenstatus. Jordbruksverkets rapport är nu klar och den innehåller ett 60-tal förslag. Vattnets kvalitet påverkas i hög grad av processer i och på marken, och därför kan åtgärder inom jordbruket ge goda effekter. Åtgärderna handlar om hur det går att minska jordbrukets belastning på våra vattendrag, sjöar och hav.

Bakgrunden till uppdraget är EU:s vattendirektiv, vars mål är att alla vattenförekomster i EU ska ha uppnått en god ekologisk status till 2015.

– Dels är katalogen ett verktyg för myndigheterna, när de ska skriva ihop åtgärdsprogrammen, dels kan den vara en inspirationskälla i samrådsprocesser, när man diskuterar åtgärder kring det egna vattendraget, säger Johan Malgeryd på Jordbruksverkets växtnäring-enhet, en av författarna till åtgärds katalogen.

Växtlighet på hösten och vintern kan minska kväveutsläppen

Högt kväveinnehåll i marken efter skörd skapar förutsättningar för stora utlakningsförluster. Därför gäller det att anpassa gödselgivan till grödans behov och sprida vid rätt tidpunkt, så att näringen blir tillgänglig, när grödan behöver den. Frigörandet av kväve på hösten kan hållas tillbaka, om jorden bearbetas mindre. Om marken dessutom är bevuxen under hösten och vintern, kan växtligheten ta upp kvävet som frigörs. Genom utlakning förloras i genomsnitt 22 kg kväve per hektar och år från svensk åkermark. Störst är kväveförlusterna på lätta jordar i mildt, nederbördsrikt klimat.

God markvård och anpassad gödsel-spridning stoppar fosforförlusterna

Fosfor finns i marken i många former. Till skillnad från kväve läcker fosfor i större utsträckning från lerjordar. Fosforförlusterna från svensk åkermark beräknas till i genomsnitt 0,4 kg per hektar och år.

Förlusterna kan minskas genom att

- hålla marken i gott skick med t.ex. fungerande dränering, god markstruktur och kalkning
- anpassa jordbearbetning och gödselspridning efter mark- och väderförhållanden
- undvika att tillföra för mycket stallgödsel på jordar med hög fosforklass
- mylla eller bruka ner stallgödsel och mineralgödsel efter spridning.

Skydds zoner och våtmarker kan också bidra till att fånga upp fosfor, innan den når vattendragen.

Hydromorfologiska åtgärder kan påverka och påverkas

Åtgärder som på något sätt påverkar vattenområdets fysiska struktur och därmed vanligen vattnets djup eller läge kallas hydromorfologiska. De betraktas vanligen som vattenverksamhet enligt miljöbalkens bestämmelser. Exempel på sådana åtgärder är sjörestaurering, fiskebefrämjande åtgärder i vattendrag, rensning av naturliga diken, underhåll i dikningsföretag, täckdikning, bevattning, anläggande av bevattningsmagasin, återmeandering i dikningsföretag och miljöanpassad omläggning av vägtrummor. Vid sådana arbeten finns naturligtvis stora möjligheter att både påverka och förhoppningsvis förbättra vattenkvaliteten.

Säker hantering och försiktig strategi minimerar utsläppen av växtskyddsmedel

Rester från växtskyddsmedel kan nå yt- och grundvatten på flera sätt. Felaktig hantering kan leda till koncentrerade utsläpp på en liten yta, och diffusa förluster i fält kan ske när växtskyddsmedlet inte hinner brytas ner, innan det når vattnet. Genom säker påfyllning och rengöring av sprutan och behovsanpassad bekämpning vid rätt tidpunkt kan utsläppen minska. Mekanisk ogräsbekämpning och ekologisk odling kan ibland utgöra alternativ till kemiska preparat.

Rapporten ”64 åtgärder inom jordbruket för god vattenstatus”, (rapport 2008:31) finns att läsa på Jordbruksverkets webbplats under fliken ”Växt, miljö och vatten” och kan beställas från verkets publikationsförråd på tfn 036-15 51 75 för 125 kr + moms.

Hydrotekniska Sällskapet: Årsmöte med överläggningsämne

På annan plats i detta nummer av Vattenstänk finns en inbjudan till Vattendagen 2009. Dagen innan, den 27 januari klockan 14.30, startar Hydrotekniska Sällskapets årsmöte i sal MAR 1, Mark och miljölokaler på SLU i Uppsala. Hydrotekniska Sällskapets medlemmar kallas härmed till detta årsmöte. Årsmötet är öppet för alla intresserade, inte bara medlemmar. Det är avgiftsfritt och det behövs ingen anmälan.

Vad är det som drar till årsmötet? Jo, de korta årsmötesförhandlingarna följs av en kaffepaus för alla deltagare med intresse för vattenfrågornas hantering och därefter ett par timmars överläggning om *Nya tankar kring omprövning av vattenkraftverk*.

Peter Ardö, sekreterare i Miljöprocessutredningen, inleder överläggningen. Direktiven till utredningen när det gäller vattenkraft som förnyelsebar energi fokuserar på dagens omprövningsregler, som innebär att elproduktionen ofta minskar med fem procent varje gång en omprövning till förmån för allmänna intressen sker. Utredningen ska se över vilka bestämmelser i miljöbalken, som påverkar vattenkraftens produktionskapacitet och också utreda behovet och lämpligheten av att ändra bestämmelserna för att främja en hög produktionskapacitet samtidigt som konflikterna mot miljöintressena minimeras. Kan vi hitta det Columbi ägg som löser den uppgiften? Kom med frågor, kommentarer och framför allt förslag under överläggningen på årsmötet!

E-postadresser

Som framgår av annan artikel är detta nummer av Vattenstänk den sista tryckta utgåvan. Det blir också sista gången vi kan kalla till årsmöte via vanliga postadresser. Kontakterna med såväl Vattenstänks läsare som Sällskapets medlemmar sker fortsättningsvis via Jordbruksverkets respektive Hydrotekniska Sällskapets webbplatser. Medlemsinformation kommer således att finnas huvudsakligen på <www.hydrotekniskasallskapet.se>.

För att få reda på när det är särskilt angeläget att gå in på webbplatsen, underlättar det om Sällskapet har tillgång till medlemmarnas e-postadresser. *Jag uppmanar därför varje medlem, gammal som ny*, att gå in på <www.hydrotekniskasallskapet.se> och där skriva in dina uppgifter. Om ändringsformuläret inte fungerar, skicka ett meddelande till <hydrotekniska.sallskapet@mv.slu.se>.

Den som har lagt in sina uppgifter senast den 9 januari, kommer snarast därefter att få handlingarna inför årsmötet till sin e-postadress.

Välkommen till årsmötet 2009 och med din e-postadress till Hydrotekniska Sällskapet!

Lennart de Maré

Vattendagen 2009: Vattnets framfart i en föränderlig värld – nya förutsättningar för odlingslandskapets vattenhantering

I föregående Vattenstänk hade vi en artikel om ”Klimatförändringarna påverkan på dräneringen i odlingslandskapet”. Det är en påverkansform av en förändringsaspekt vi möter i samhället i dag. Men det finns fler, såväl förändringsaspekter som påverkansformer. Det är denna mångfald med bäring på vattenverksamhet och hydroteknik vi försöker fånga i rubriken för Vattendagen 2009.

Årets Vattendag äger rum den 28 januari 2009 på SLU, Ultuna i Uppsala. Den arrangeras traditionsenligt av Jordbruksverkets vattenenhet och SLU Mark och miljö genom Hydrotekniska Sällskapet. Dagen inleds med att Sällskapets hedersmedlem Harry Linnér hälsar välkommen. Därefter försöker undertecknad Lennart de Maré sig på att sammanfatta viktiga förändringar i naturen, klimatet, men också i form av indikationer på ändrade synsätt och beteenden, som påverkar odlingslandskapets vattenhantering.

Ökat tryck på dränering och bevattning

Förändringstankarna följs av tre inslag om hur odlingslandskapets hydrotekniska funktioner kan påverkas av förändringar och utnyttjas inför en vattenvårdande framtid. Bruno Bergmar från Bjälbo Trädgård i Skänninge tar upp frågor om hur nya odlingsinriktningar och samhällstryck i form av grossist-, handels- och konsumentkrav påverkar behovet av säker vattentillgång och optimal vattenregim.

Lillian Øygarden från Bioforsk Jord og miljø i Ås, Norge, har klimatförändringarna och fosforbelastningens påverkan på vattenkvaliteten som utgångspunkt. Utifrån den tar hon upp behovet av hydrotekniska lösningar med nya inriktningar och

det angelägna i att sätta fokus på dränerings-systemens status i Norge.

Rolf Larsson från Jordbruksverkets vattenenhet i Skara noterar hur samhällets satsningar på exploatering och infrastruktur påverkar avvattningssystemen i odlingslandskapet. Frågorna om hur systemen ska anpassas till den nya samhällsutbyggnaden, eller tvärtom, hur samhällsutbyggnaden ska anpassas till avvattningssystemen, måste komma in redan i den tidiga planeringen och i fastighetsregleringen.

Nationella satsningar

Efter lunchen får vi tre inslag av mer nationellt övergripande art, men med starka kopplingar till odlingslandskapets vattenhantering. Först redogör Joakim Kruse från Bottenhavets vattenmyndighet i Härnösand om hur vattendirektivets nu högaktuella åtgärdsprogram börjar se ut efter vattenmyndigheternas och beredningssekretariatets intensiva arbete inför remissrundorna under 2009. Men, hur de ser ut är bara en del. Hur de kan genomföras är en annan del, som kan komma att få stor betydelse för odlingslandskapets aktörer.

Barbro Näslund-Landenmark från den nya Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i Karlstad kommer in på hur översvämningdirektivet ska införas i Sverige enligt Räddningsverkets förslag till regeringen. Här finns intressanta kopplingar att diskutera mellan odlingslandskapets avvattningssystem och översvämningsskydd och samhällets exploateringar och infrastruktur och också mellan behovet av beredskap och planläggning mot översvämningar och miljöbalkens bestämmelser om förbud mot översvämningsskydd.

Vattendagen avslutas med ett inslag rörande bestämmelser om omprövning av vattenverksam-

Fortsättning på sidan 8.

Fortsättning från sidan 7.

"Vattnets framfart ..."

heter. Peter Ardö, som är sekreterare i Miljöprocessutredningen, förmedlar sina tankar kring hur vi ska se på regeringens direktiv till utredningen om ändrade omprövningsbestämmelser. Direktiven och utredningens tankar inbjuder till många synpunkter och intensiva diskussioner.

Vattendagen ett diskussionsseminarium

Syftet med Vattendagen är att diskutera förändringar och förutsättningar för vattenverksamheten generellt och speciellt i odlingslandskapet. Som vanligt betraktar vi Vattendagen som ett utpräglat diskussionsseminarium inriktat på praktiska tillämpningsproblem. Därför har varje föredragshållare högst 30 minuter till sitt förfogande. Det ger plats för minst 15 minuter för givande diskussioner kring varje punkt.

Anmälan

Vi hoppas att du känner förändringens vindar och brinner för frågorna kring hur dessa påverkar vår syn på och hanteringen av vattnets framfart och anmäler dig till vårt diskussionsseminarium, Vattendagen 2009, i god tid och *senast den 16 januari*. Samtidigt med anmälan betalar du *600 kronor* till Hydrotekniska Sällskapet plusgiro 32 04 83-1. Ange namn och adress på inbetalningskortet.

Du anmäler dig

– helst via formulär på

<www.hydrotekniskasallskapet.se>

– eller per e-post till

<hydrotekniska.sallskapet@mv.slu.se>

– eller per brev till Hydrotekniska Sällskapet,
c/o Ingrid Wesström, Box 7014, 750 07 Uppsala.

Ange namn, arbetsplats, adress, telefon och e-postadress i tillämpliga delar.

Kombinera gärna din medverkan i Vattendagen den 28 januari med deltagande i Hydrotekniska Sällskapetets årsmöte den 27 januari. Se mer om det under rubriken Hydrotekniska Sällskapet.

Välkommen till vattendagen 2009!

Lennart de Maré

**Program för Vattendagen onsdagen den 28 januari 2009:
Vattnets framfart i en föränderlig värld –
nya förutsättningar för odlingslandskapets
vattenhantering**

**Lokal: Hörsalen ”Loflet” (ovanpå Ultunarestaurangen), på SLU i Uppsala
Adress: Undervisningshuset 8 (gångbro från Undervisningshuset), SLU, Uppsala**

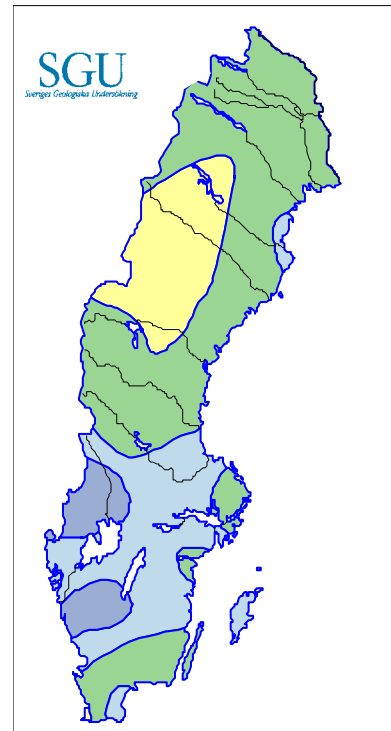
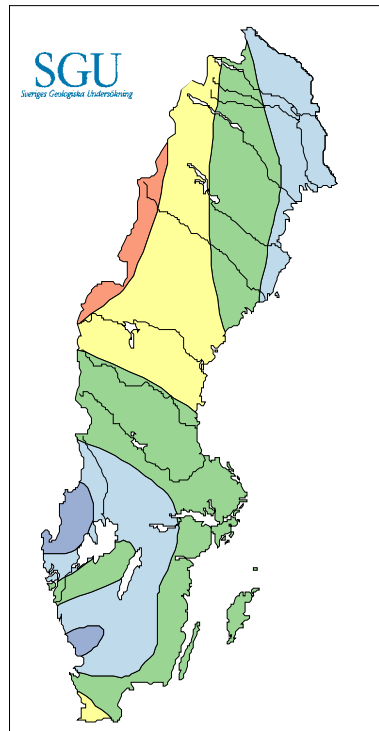
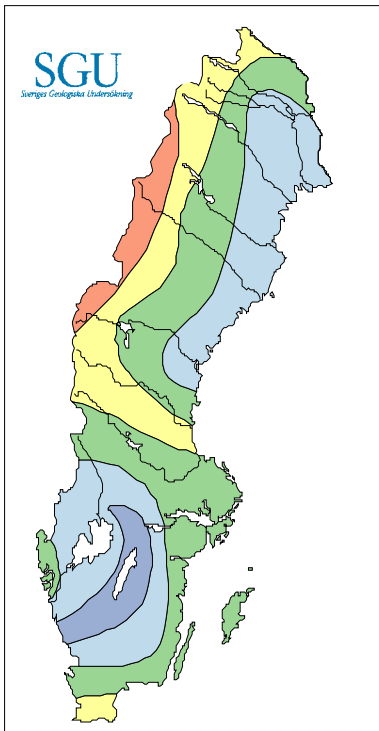
- 08.30 Samling med kaffe
- 09.00 Välkommen till SLU och Vattendagen
Harry Linnér, SLU Mark och miljö, Uppsala, <harry.linner@mark.slu.se>
- 09.10 Samhället förändras – och klimatet
Lennart de Maré, Jordbruksverket, Alnarp, <lennart.mare@sjv.se>
- 09.55 Nya odlingsinriktningar – ökat tryck på dränering och bevattning
Bruno Bergmar, Bjälbo Trädgård, Skänninge, <bruno@bjalbotradgard.se>
- 10.40 Kaffepaus
- 11.10 Klimatförändringar och föroreningsbelastning – nya hydrotekniska inriktningar i Norge
Lillian Øygarden, Bioforsk Jord och miljö, Ås, <lillian.oygarden@bioforsk.no>
- 11.55 Exploatering och infrastruktur – ökat tryck på ledningar och diken
Rolf Larsson, Jordbruksverket, Skara, <rolf.larsson@sjv.se>
- 12.40 Lunch
- 13.40 Vattenmyndigheternas nya åtgärdsprogram – inriktning och genomförande
Joakim Kruse, Bottenhavets vattenmyndighet, Härnösand, <joakim.kruse@y.lst.se>
- 14.25 Bensträckare
- 14.30 Översvämningsdirektivet – statusläget för Sverige
Barbro Näslund-Landenmark, Räddningsverket/Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Karlstad, <barbro.naslund-landenmark@srv.se>
- 15.15 Omprövning av vattenverksamhet
Peter Ardö, Miljöprocessutredningen, Halmstad, <peter.ardo@environment.ministry.se>
- 16.00 Slut

Grundvattensituationen små magasin

september 2008

oktober 2008

november 2008

Grundvattennivåerna har sedan augusti månad i huvudsak sjunkit med 10 – 20 cm i Norrland. Undantaget är Västerbottens län med stigande nivåer i storleksordningen 10 – 60 cm. I Svealand och Götaland dominerar stigande nivåer med 5 – 100 cm.

I större delen av Sverige är grundvattennivåerna nära eller över de normala. Området från trakten mellan Väneren och Hjälmaren söderut runt Vättern och vidare västerut genom mellersta Halland har nivåer mycket över de normala. Fjälltrakterna i Jämtland och södra Lappland har nivåer mycket under de normala. Övriga delar av västra Norrland och norra Dalarna österut genom Gästrikland samt södra Skåne har nivåer under de normala.

Grundvattensituationen är god i större delen av landet men i de delar av landet där nivåerna ligger under eller mycket under de normala kan problem med vattentillgången förekomma, framför allt i grunda grävda brunnar.

I inre Norrland, östra Svealand samt norra Götaland har grundvattennivåerna sjunkit 5 – 25 cm sedan september månad. Även grundvattnet i sydligaste delen av Götaland visar sjunkande nivåer i samma storleksordning. De övriga delarna av Sverige har nivåer som stigit 5 – 35 cm under samma tid.

Grundvattennivåerna är i större delen av Sverige nära de normala eller över de normala för årstiden. Delar av landskapen Värmland, Dalsland, Bohuslän och Halland har nivåer som är mycket över de normala. Grundvattennivåerna i Jämtland, Medelpad och Ångermanland samt västra Lappland upp till Torneträsk är under de normala, med undantag av de västligaste delarna av Jämtland och södra Lappland där nivåerna är mycket under de normala. Grundvattensituationen är god i större delen av landet. Men i de delar av landet där nivåerna ligger under eller mycket under de normala kan problem med vattentillgången förekomma, framför allt i grunda grävda brunnar.

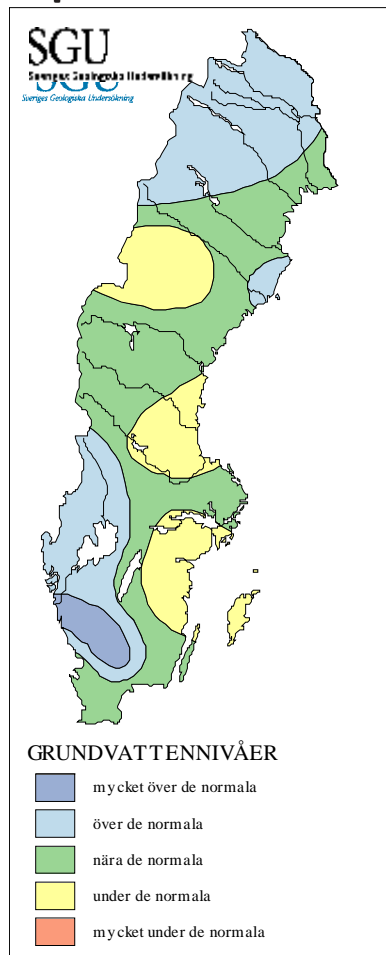
Nivåerna har sedan oktober månad stigit mellan 10 cm och drygt en meter i hela landet förutom i de centrala delarna av Norrland och i västra Skåne där nivåerna sjunkit något.

Grundvattennivåerna är i stora delar av Götaland och Svealand över eller mycket över de normala. I de inre delarna av Norrland är nivåerna under de normala. I övriga landet är nivåerna i de närmaste normala för årstiden.

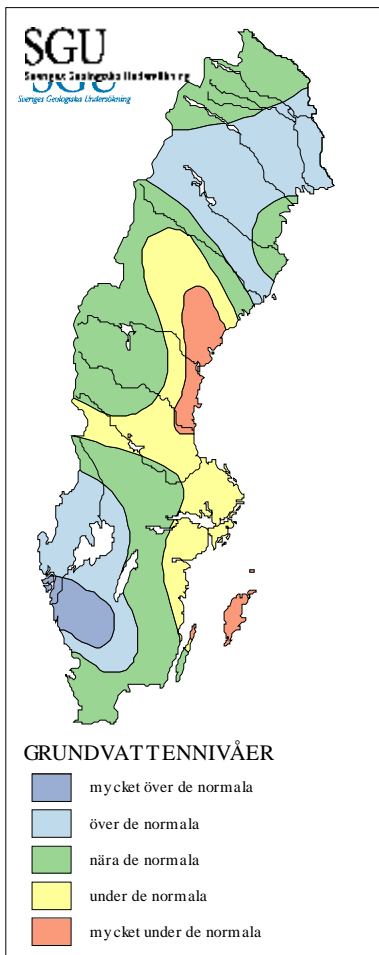
I större delen av landet är grundvattensituationen god eller tillfredsställande. Några problem med grundvattentillgången under den närmaste tiden kan inte förutses.

Grundvattensituationen stora magasin

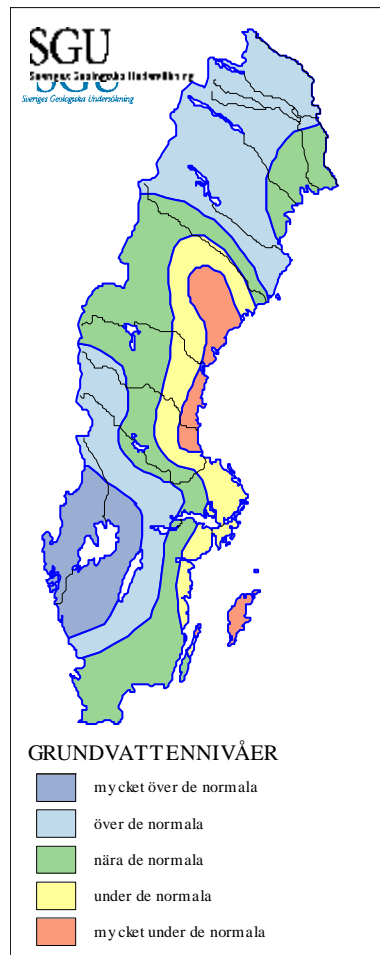
september 2008

oktober 2008

november 2008

B

**God Jul
och
Gott Nytt År**

önskar vi i redaktionen
Mats Käll, Göran Molin, Lena Öhman

Är badande eller pirayor farligast?

Inför vårt trygga jul- och bastubadande här hemma vill vi gärna förmedla denna skröna:

För något år sedan spreds nyheten i Thailands huvudstad Bangkok att det fanns levande pirayor i de många kanalerna i stan. Anledningen var ett rykte om att stadens polis var på väg för att kontrollera, ifall försäljarna på de många flytande marknaderna i stadens kanaler hade tillstånd till försäljning av främmande exotiska djur. Eftersom väl ingen försäljare av sådana djur hade något sådant tillstånd, lär de i stället hastigt ha släppt ut sina exotiska fiskar och djur i vattnet.

Badande i kanalerna och i floden Chao Praya, som rinner genom Bangkok, uppmanades i stadens största tidning att vara väl påklädda, när de simmade runt. Men experter lugnade genast de badande. Enligt experterna är särskilt kanalvattnet i Bangkok faktiskt så giftigt, att pirayorna inte hade en chans att överleva där.

Detta är det sista numret av VATTENSTÄNK

som papperstidskrift. Men i slutet av mars 2009 får de, som anmält sin e-postadress till <vatten@sjv.se>, det nya digitala nyhetsbrevet Vattenstänk kostnadsfritt direkt hem i datorn.